

Informatienota voor de raad

Datum 1 december 2021

Onderwerp	Onderzoek naar Zwolse Wijkaccommodaties
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant Bertus Jeensma
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 – 498 22 98
Email b.jeensma@zwolle.nl

Bijlagen 1. onderzoeksrapport Zwolse Wijkaccommodaties
2. bijlage onderzoeksrapport Zwolse Wijkaccommodaties

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De resultaten uit het onderzoek naar de Zwolse Wijkaccommodaties.

Datum 1 december 2021

Inleiding

De gemeente Zwolle heeft in september 2020 het initiatief genomen om een langetermijnvisie te ontwikkelen op het aanbod, het beheer en de exploitatie van de 14 Zwolse wijkaccommodaties. Om te komen tot een toekomstbestendige opzet van de wijkaccommodaties is een onderzoek uitgevoerd naar:

- de staat van de Zwolse wijkaccommodaties
- de vraag die vanuit de wijken voorligt aan de wijkaccommodaties
- een gemeenschappelijke visie,

Deze laatste is uitgewerkt met 3 concrete voorstellen, waarbij de staat van de wijkaccommodaties en de vraag vanuit de maatschappij naast elkaar worden gelegd.

Toekomstbestendige wijkaccommodaties zijn noodzakelijk om de sociale basis in de wijken te versterken. De visie en de voorstellen zijn dan ook in overeenstemming met de uitgangspunten van de hervormingsagenda Sociaal Domein (HVA) opgesteld.

Aanleiding voor het onderzoek is geweest het kunnen verwerken van de wijkopgaven zoals opgenomen in de HVA in het onderzoek.

Kernboodschap

Het onderzoek heeft informatie opgeleverd over het aanbod, de vraag en de relatie tussen die twee. De inventarisatie geeft een divers beeld van de wijkaccommodaties in Zwolle. Enerzijds eigentijdse, aantrekkelijke en multifunctionele accommodaties, met een goede bezetting en een brede maatschappelijke functies. Anderzijds ook verouderde, onaantrekkelijke accommodaties met een beperkte bezetting en maatschappelijke functies. Ook geldt dat de spreiding niet overal evenwichtig is.

Eventuele accommodatie-aanpassingen zullen onderdeel gaan uitmaken van het Programma Maatschappelijke Voorzieningen i.o., waarin toekomstige afwegingen voor voorzieningen worden geclusterd.

Nadere toelichting bij de Kernboodschap

1. De staat van de Zwolse Wijkaccommodaties.

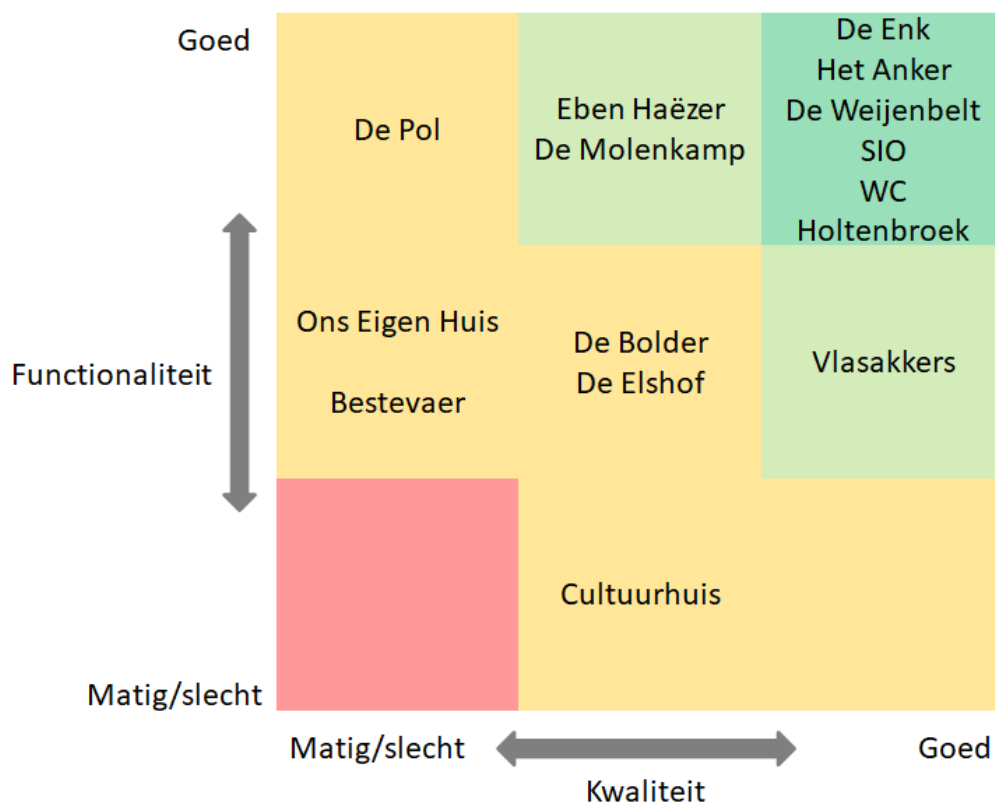
De belangrijkste kenmerken van de wijkaccommodaties zijn in kaart gebracht, het betreft:

- ✓ Capaciteit (oppervlakten, aantal ruimtes, aantal verhuurbare ruimtes etc.)
- ✓ Functionaliteit & kwaliteit (waar zijn de accommodaties geschikt voor)
- ✓ Gebruik/ bezetting (type bezoek, bezettingspercentages en aansluiting op behoeftes en sociale opgaves in de wijk)
- ✓ Beheer & exploitatie (beheervorm, knelpunten in het beheer, exploitatieresultaten, rol van de gemeente, subsidies)
- ✓ Integraal gebruik van de accommodaties

Op basis van deze kenmerken is geconstateerd dat er op alle onderdelen een grote diversiteit in wijkaccommodaties is. De kwaliteit van de wijkaccommodaties is wisselend. Het aanbod varieert van aantrekkelijke en eigentijdse multifunctionele accommodaties (Wijkcentrum Holtenbroek, Het Anker) tot kleinschalige en verouderde accommodaties die weinig uitnodigend zijn (Ons Eigen Huis, Bestevaer).

Datum 1 december 2021

Het voert te ver om in deze informatienota tot in detail de kwaliteit (bouwkundige toestand) en functionaliteit (geschiktheid voor de activiteiten) per accommodatie te beschrijven. In de volgende figuur is ons oordeel schematisch weergegeven.

Uit de figuur blijkt dat:

- Vijf accommodaties kwalitatief en functioneel als goed kunnen worden beoordeeld.
- Drie accommodaties beperkte functionele of kwalitatieve problemen vertonen.
- Het Cultuurhuis grote functionele beperkingen (indeling, installatietechniek, Arbo) kent.
- De Pol inmiddels gedateerd is.
- De Bolder en De Elshof eveneens gedateerd zijn en functionele beperkingen kennen.
- Ons Eigen Huis en Bestevaer accommodaties de minst aantrekkelijke accommodaties zijn.

Eén nuance moeten we hierin aanbrengen. Het “Onderzoek Zwolse Wijkaccommodaties” gaat vooral over de functie van de wijkaccommodatie in de wijk. Dit onderzoek gaat nadrukkelijk niet om de individuele werkomstandigheden in de wijkaccommodaties. Er vindt momenteel onderzoek plaats naar de benodigde verbeteringen voor werken in de wijk (voor o.a. SWT; vaak gesitueerd in een wijkaccommodatie).

Ook geldt dat de spreiding/nabijheid van voorzieningen niet overal evenwichtig is. De accommodaties zijn divers als gekeken wordt naar de leefstijltypering en de aantrekkingskracht. De bezettingsgraad per accommodatie varieert van 13 tot 40%.

Voor de juiste interpretatie van de bezettingscijfers moeten de volgende punten worden meegewogen:

Datum 1 december 2021

- Uitgegaan is van een theoretische beschikbaarheid van 365 dagen per jaar, 3 dagdelen per dag. In werkelijkheid zijn de wijkaccommodaties niet alle dagen van het jaar geopend. Meer concreet, een bezettingsgraad van meer dan 40% is haast niet mogelijk en dus uitstekend.
- De ontmoetingsruimten zijn meestal niet in de bezettingsgraad meegenomen. In de meeste accommodaties zijn de ontmoetingsruimten de hele dag geopend en in gebruik voor inloopactiviteiten. Dat is een belangrijke functie van de accommodaties die niet in de cijfers tot uitdrukking komt.
- In de bezettingsgraad is uitgegaan van de momenten waarop de ruimten worden verhuurd voor sociaal-maatschappelijke activiteiten. 'Spontaan' gebruik (niet verhuurd en niet geregistreerd) is niet meegenomen.

De arrangementenwaaier wijst uit dat het aanbod van de activiteiten, producten en diensten van de individuele accommodaties divers is.

Er is een verscheidenheid in het eigendom en de beheervorm. De accommodaties zijn in eigendom van de gemeente, een welzijnsinstelling, een wijkvereniging, een stichting of een investeringsmaatschappij. Het beheer ligt bij welzijnsorganisaties, wijkverenigingen of een stichting. Als accommodaties kostendekkend kunnen worden geëxploiteerd is er sprake van 100% dekking. Dit geldt voor alle wijkaccommodaties behalve voor De Bestevaer en de wijkcentra in beheer bij Travers. Met betrekking tot het beheer zien we dat een aantal accommodaties dat afhankelijk is van vrijwilligers meer problemen ervaren. Traditionele gebruikersgroepen vallen weg, er is onvoldoende animo voor bestuursfuncties of de beheervorm is te complex. Als tenslotte gekeken wordt naar de financiële ondersteuning vanuit de gemeente kan worden geconcludeerd dat daar per accommodatie weinig verschil in zit als de vaste lasten van de stichtingen en verenigingen ook worden meegenomen. In hoofdstuk 2 van het bijgevoegde rapport kunt u de details per accommodatie terugvinden.

2. De vraag/behoefte aan de Zwolse Wijkaccommodaties.

De factoren die bepalend zijn voor de vraag/behoefte aan accommodaties zijn:

- ✓ De samenstelling van de wijken (gegevens over het aantal inwoners, samenstelling naar leeftijdsgroepen, sociaaleconomische kenmerken, participatie en leefstijlen).
- ✓ Sociale opgave (beleidsdoelstellingen op het gebied van bewegen, cultuur, ontmoeting, welzijn, WMO en zorg).
- ✓ Ontwikkelingen (die van invloed zijn op het toekomstige aanbod of vraag aan accommodaties zoals bevolkingsprognoses, de ruimtelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in het accommodatieaanbod).

Geconcludeerd is dat de stedelijke wijken met relatief grote groepen inwoners in een kwetsbare positie en de wijken met een dorpskarakter de grootste behoefte hebben aan sociaal-maatschappelijke accommodaties in de wijk (uitgedrukt in vierkante meter per inwoner). Wat betreft de gewenste nabijheid van de accommodaties lopen de wensen ook uit elkaar om redenen als een sterke sociale structuur, een oudere doelgroep of verschillende leefstijlen. Ook de wensen op het gebied van programmering, activiteiten en dienstverlening zijn per wijk verschillend.

3. De visie op de Zwolse Wijkaccommodaties.

De uitkomsten uit de eerste twee punten zijn in hoofdstuk 4 van het rapport met elkaar vergeleken en op basis hiervan worden voorstellen gedaan op gebied van;

- de ontwikkelrichting voor het aanbod van accommodaties.

Datum 1 december 2021

- de toekomstige wijze van beheer en exploitatie.

Voorgesteld wordt;

1. voor een aantal gebouwen waar de ruimte een beperkende factor is renovatie of vernieuwing van het gebouw toe te passen. Deze investeringen zijn nog niet geraamd. Dit omdat eventuele accommodatie-aanpassingen onderdeel zullen uitmaken van het Programma Maatschappelijke Voorzieningen i.o., waarin toekomstige afwegingen voor voorzieningen worden geclusterd
2. een overleg tussen de vertegenwoordigers van de besturen van de wijkaccommodaties te faciliteren voor de komende periode. Doel van dit overleg is het uitwisselen van kennis en ervaring op het gebied van beheer, exploitatie en programmering waardoor de aansluiting van de vraag enerzijds en het aanbod anderzijds per accommodatie kan verbeteren. Ook kunnen de vertegenwoordigers elkaar ondersteunen bij het beheer en de exploitatie door successen, kennis en ervaring uit te wisselen over zaken als vrijwilligersbeleid, zaalverhuur, schoonmaak en veiligheid.
3. programmabeheer te introduceren bij een vijftal accommodaties. Voor vijf accommodaties is deelname aan het zojuist voorgestelde overleg wijkaccommodaties niet voldoende om te komen tot een sterkere maatschappelijke functie. Voor die accommodaties geldt dat er bij de besturen een duidelijke hulpvraag ligt om te komen tot vernieuwing van het activiteitsaanbod.

Consequenties

U heeft de Visie Sociale Basis vastgesteld op 9 maart 2021, Door de wijkaccommodaties te faciliteren kunnen zij de rol die zij spelen bij de versterking van de sociale basis beter op zich nemen. Het voorgestelde overleg en het programmabeheer dragen bij aan de realisatie van de strategische ambities uit de PPN.

Financiën

De besluitvorming betreffende de financiering van de 3 voorstellen verschilt per voorstel.

1. Een eventuele renovatie en/of vernieuwing van wijkaccommodaties vallen buiten de besluitvorming betreffende het onderzoek naar de Zwolse Wijkaccommodaties. De voorstellen worden meegenomen in het programma Maatschappelijke Voorzieningen waaronder toekomstige afwegingen voor voorzieningen worden geclusterd.
2. het faciliteren van een structureel overleg wijkaccommodaties dient in eigen beheer en onderling overleg tot stand te komen zonder gemeentelijke financiële inbreng.
3. het introduceren van programmabeheer is door uw raad voor de jaren 2022 en 2023 toegekend bij de begroting 2022 in het najaar.

De gemeentelijke bijdrage is derhalve geoormerkt voor het programmabeheer tot een bedrag van € 30.000 per jaar voor de jaren 2022 én 2023.

Corona

De gemeente Zwolle ontvangt vanuit de septembercirculaire een compensatie vanwege coronanadelen bij de buurt- en dorpshuizen. Ook in 2020 hebben we daarvoor middelen ontvangen en is op 8 februari 2021 een subsidieregeling tegemoetkoming in kosten Covid-19 voor wijkcentra vastgesteld. Het ging daarbij om een bedrag van € 130.000 voor wijkcentra en € 59.000 voor

Datum 1 december 2021

jeugdorganisaties. Er blijkt nauwelijks gebruik van de subsidieregeling te worden, in het kader van het sociaal herstelplan is namelijk € 155.000 vanuit dit budget ingezet als dekking.

Op basis van de eerdere subsidieregeling lijkt de noodzaak om de gelden nu in te zetten niet groot.

We merken op meerdere terreinen dat het Rijk scheutig is geweest met het compensatie i.v.m. corona.

Vooralsnog leggen we dan ook geen link tot deze middelen, tenzij er voorstellen komen die tegemoet komen aan het compenseren van coronanadelen.

Communicatie

Met elk stichtingsbestuur is een uitgebreid gesprek gevoerd tijdens de eerste fase van het project (de inventarisatie) en bij de grotere accommodaties is een gesprek gevoerd met de beheerder/bedrijfsleider.

In de maand december 2020 is een vervolgens een voortgangsnotitie opgesteld die in januari is besproken met de afzonderlijke besturen van de accommodaties.

Tot slot is het concept rapport besproken met de besturen en waar nodig aangepast. De verschillende besturen zijn geïnformeerd over deze nota en de procedure rondom de begroting 2022 en het vervolg.

Er hebben vier bijeenkomsten met een interne multidisciplinaire projectgroep plaatsgevonden.

De rapportage is tevens ter informatie beschikbaar gesteld aan de participatieraad.

Vervolg

Het is nog onbekend wanneer het programma Maatschappelijke Voorzieningen wordt voorgelegd aan college en raad. De verwachting is dat het nog wel nog voor de coalitieonderhandelingen besproken kan worden in college, maar of besluitvorming nog in deze coalitie plaats gaat vinden kan nog geen toezegging worden gedaan.

Openbaarheid

Het voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer